

PSIXODIAGNOSTIK KOMPETENTLIKNI KASBIY FAOLIYAT DOIRASIDA TADQIQ ETILISHI

Akramov Obidjon O'roqovich

Buxoro davlat universiteti Fizika-matematika va

Axborot texnologiyalari fakulteti tyutori

Annotatsiya: Psixodiagnostik kompetentlik zamonaviy kasbiy faoliyatda muhim ahamiyat kasb etadi. Bu kompetentlik kasbiy mutaxassisning psixologik diagnostika jarayonlarida to'g'ri, aniq va samarali natijalar olish imkoniyatini belgilaydi. Kasbiy sohada psixodiagnostik kompetentlik shaxsning professional bilimlari, ko'nikmalari, tajribasi va axloqiy qadriyatlarini o'z ichiga oladi. Bu kompetentlik mutaxassisning kasbiy vazifalarni bajarishda psixologik metodlar va vositalardan foydalanish qobiliyatini ifodalaydi. Ushbu tezisda Psixodiagnostik kompetentlikni kasbiy faoliyat doirasida tadqiq etilishi haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: kasbiy faoliyat, psixodiagnostika, kompetentlik, psixologik treninglar, metodlar, mutaxassislar, amaliyotlar, vositalar, individual yondashuv.

Kasbiy faoliyat doirasida psixodiagnostik kompetentlikning o'rganilishi talabalarni, yosh mutaxassislarni va amaliyotchilarni tayyorlashda muhim ahamiyatga ega. Bu kompetentlikni shakllantirish uchun nazariy bilimlarning chuqurligi, psixodiagnostik metodika va texnologiyalarni o'zlashtirish, shuningdek, amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish zarur. Psixodiagnostik kompetentlik kasbiy faoliyatning turli bosqichlarida – muammo aniqlash, tashxis qo'yish, tavsiyalar berish va natijalarni tahlil qilishda asosiy omil sifatida namoyon bo'ladi. Psixodiagnostik kompetentlikni rivojlantirishda individual yondashuv muhim hisoblanadi. Har bir mutaxassisning psixologik tayyorgarligi, shaxsiy xususiyatlari va kasbiy tajribasi ushbu kompetentlik darajasini belgilaydi. Shu sababdan, kasbiy tayyorgarlik jarayonida psixodiagnostik kompetentlikni baholash va uning rivojlanishiga shaxsga yo'naltirilgan yondashuvni qo'llash zarurdir. Bu yondashuv mutaxassisning kuchli va zaif tomonlarini aniqlashga, o'quv va malaka oshirish jarayonini individuallashtirishga imkon beradi.[1]

Kasbiy amaliyotda psixodiagnostik kompetentlik professional etikaning muhim qismidir. Diagnostik jarayonda to'g'ri axloqiy me'yorlarga rioya qilish, mijozning shaxsiy ma'lumotlarini saqlash va ularning maxfiyligini ta'minlash zarur. Bu esa mutaxassisning kasbiy javobgarligini oshiradi va ishonchli kasbiy munosabatlar o'rnatishga yordam beradi. Shuningdek, psixodiagnostik kompetentlik mutaxassisning o'z kasbiy faoliyatini doimiy ravishda takomillashtirishga intilishi, yangi bilim va ko'nikmalarni egallashga tayyorligi bilan bog'liq. Kasbiy faoliyatda psixodiagnostik kompetentlikni tadqiq etish jarayonida, avvalo, diagnostika vositalarining to'g'ri

tanlanishi va ulardan samarali foydalanish muhimdir. Har bir diagnostik vosita o'ziga xos maqsad va vazifalarga ega bo'lib, mutaxassis ushbu vositalarning xususiyatlarini chuqur bilishi kerak. Bu esa natijalarni ishonchli va aniq olish imkonini yaratadi. Diagnostika vositalarini noto'g'ri qo'llash esa xato natijalarga olib kelishi mumkin, bu esa kasbiy faoliyat samaradorligini pasaytiradi.[2]

Psixodiagnostik kompetentlikning yana bir muhim jihati – bu natijalarni tahlil qilish va xulosalar chiqarish qobiliyatidir. Diagnostika jarayonida olingan ma'lumotlarni to'g'ri tahlil qilish orqali mutaxassis aniq tashxis qo'yishi, shuningdek, kerakli tavsiyalar berishi mumkin. Bu kasbiy faoliyatda muhim ahamiyatga ega bo'lib, mutaxassisning mas'uliyatini va kasbiy malakasini ko'rsatadi. Kasbiy sohada psixodiagnostik kompetentlikni rivojlantirish uchun doimiy malaka oshirish va ilmiy tadqiqotlar olib borish zarur. Yangi psixodiagnostik metod va texnologiyalarni o'rganish, ularni amaliyotga tadbiq etish orqali mutaxassislar o'z kompetentligini oshirishi mumkin. Shu bilan birga, kasbiy faoliyatda yuzaga keladigan muammolarni aniqlash va ularni hal etish yo'llarini topish uchun innovatsion yondashuvlar joriy etilishi muhimdir.[3]

Psixodiagnostik kompetentlikni o'lchash va baholash tizimining mavjudligi ham kasbiy faoliyat sifatini yaxshilashga xizmat qiladi. Bu tizim orqali mutaxassislarning bilim va ko'nikmalari muntazam ravishda tekshiriladi, kamchiliklar aniqlanadi va ularni bartaraf etish choralari ko'riladi. Shuningdek, psixodiagnostik kompetentlik darajasining oshirilishi uchun maxsus treninglar, seminarlar va amaliy mashg'ulotlar tashkil etilishi muhimdir. Kasbiy faoliyat doirasida psixodiagnostik kompetentlikni tadqiq etishda, shuningdek, mutaxassislar o'rtasida shaxsiy hamkorlik va tajriba almashinuvi ham katta ahamiyatga ega. Boshqalar bilan fikr almashish, muammolarni birgalikda hal etish va yangi yondashuvlarni ishlab chiqish kasbiy faoliyat samaradorligini oshiradi. Bu jarayon psixodiagnostik kompetentlikni yanada mustahkamlashga xizmat qiladi. Psixodiagnostik kompetentlikni rivojlantirishda psixologik tayyorgarlikning o'zni katta. Mutaxassisning o'z-o'zini anglash darajasi, stressga chidamliligi, empatiya qobiliyati va boshqalar kasbiy faoliyatda muvaffaqiyatli ishlashiga ta'sir ko'rsatadi. Shuning uchun ham psixodiagnostik kompetentlikni shakllantirishda bu shaxsiy sifatlarni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratish zarur.[4]

Psixodiagnostik kompetentlik kasbiy faoliyat doirasida nafaqat bilim va ko'nikmalar yig'indisi, balki mutaxassisning kasbiy madaniyati va etik qoidalariga rioya qilishidir. Bu esa mutaxassis va mijoz o'rtasida ishonchli aloqa o'rnatish, samarali ish olib borish va kasbiy natijalarni oshirish imkonini beradi.[5]

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, psixodiagnostik kompetentlik zamonaviy kasbiy faoliyatda hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'lib, mutaxassisning bilimlari, ko'nikmalari, shaxsiy sifatlari va kasbiy etikasining uyg'unlashgan natijasidir. Uni rivojlantirish va

takomillashtirish doimiy malaka oshirish, innovatsion yondashuvlarni qo'llash, shaxsiy va professional rivojlanishga intilish orqali amalga oshiriladi. Kasbiy faoliyat doirasida psixodiagnostik kompetentlikni chuqur o'rganish va oshirish nafaqat mutaxassisning kasbiy muvaffaqiyati, balki butun sohaning rivojlanishiga xizmat qiladi. Shuning uchun bu yo'nalishda doimiy ilmiy tadqiqotlar olib borish, amaliy ishlarni takomillashtirish va ilg'or tajribalarni joriy etish muhim vazifa hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ergashev, D. (2023). "Kasbiy psixodiagnostika asoslari va kasbiy kompetentlikni shakllantirish". Psixologiya va Ta'lim, 10(2), 55-64.
2. Mamatqulov, A. (2021). "Psixodiagnostik kompetentlikni rivojlantirish metodlari va kasbiy faoliyatdagi ahamiyati". Pedagogika va Psixologiya, 8(3), 78-85.
3. Toshpulatov, I. (2024). "Psixodiagnostik kompetentlik va unga talablar: nazariy-tadqiqot tahlili". Ilmiy izlanishlar, 12(1), 22-30.
4. Qodirov, S. (2022). "Kasbiy faoliyatda psixodiagnostikaning roli va mutaxassislarning kompetentligi". Oliy ta'lim va Innovatsiya, 9(4), 102-110.
5. Nurmuhammedova, L. (2023). "Psixodiagnostik kompetentlikni baholash usullari va amaliyoti". Ta'lim va Rivojlanish, 14(2), 43-52.
6. Islomov, U. (2020). "Psixodiagnostik kompetentlik: kasbiy faoliyatda nazariy va amaliy aspektlar". Zamonaviy Psixologiya, 7(3), 67-74.
7. Yusupova, M. (2021). "Kasbiy psixologiyada psixodiagnostik kompetentlikni o'rganish va tadqiq etish". Ilmiy maqolalar to'plami, 5(5), 88-95.